

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 29025/2023
07.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 379/22 од 03.04.2023. године, у седници одржаној 07.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 379/22 од 03.04.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 379/22 од 03.04.2023. године у одбијајућем делу става II изреке, одбија жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Чачку Прр1 93/21 од 02.11.2021. године у делу става 1. изреке којим је одлучено о каматном почетку за досуђену законску затезну камату.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име накнаде трошкова поступка по ревизији исплати тужилу износ од 18.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 93/21 од 02.11.2021. године, ставом 1. изреке, обавезана је тужена да тужилу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року учињене у извршном поступку који се води пред Основним судом у Чачку у предмету И 55/158 исплати потраживање ради чије наплате је одређено извршење решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 6/07 од 08.01.2007. године, у износима и са доспелошћу законске затезне камате као у том ставу изреке. Ставом 2. изреке, обавезана је тужена да тужилу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 75.000,0,0 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 379/22 од 03.04.2023. године, ставом I изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Чачку Прр1 93/21 од 02.11.2021. године у ставу 1. изреке, у погледу досуђене висине накнаде имовинске штете тужили и решење о трошковима поступка садржано у ставу 2. изреке. Ставом II изреке, делимично је усвојена жалба тужене и пресуда Основног суда у Чачку Прр1 93/21 од 02.11.2021. године у ставу 1. изреке, у односу на досуђену камату, преиначена, тако што је обавезана тужена да тужили на појединачне новчане износе накнаде имовинске штете досуђене ставом 1. изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 93/21 од 02.11.2021. године, исплати законску затезну камату почев од 18.04.2019. године, као дана подношења тужбе, до исплате, на терет буџетских средстава Републике Србије намењених покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме, а одбијен тужбени захтев тужиле у делу којим је тражено да се обавезе тужена да тужили на појединачне износе накнаде имовинске штете досуђене ставом 1. изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 93/21 од 02.11.2021. године исплати законску затезну камату почев од доспелости сваког појединачног износа до 17.04.2019. године, као неоснован. Ставом III изреке, одбијен је захтев тужене за досуђење трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у одбијајућем делу става II изреке, тужилца је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда посебна ревизија тужиле у овом спору је дозвољена ради уједначавања судске праксе и усклађивања праксе редовних судова са одлукама Европског суда за људска права и одлукама Уставног суда донетим у поступку по поднетим преставкама и уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима – предузећима са већинским друштвеним или државним капиталом, против којих се води извршни поступак, у којем је утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Из тог разлога, на основу члана 404. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23 – други закон) одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиле основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Општинског суда у Чачку И 6/07 од 08.01.2007. године одређено је извршење ради наплате новчаног потраживања тужиле утврђеног правноснажном и извршном пресудом тог суда П1 7117/05 од 26.10.2006. године. Означеном пресудом обавезан је послодавац тужиле ФРА „Алат за спољни навој“ д.о.о. да тужили исплати потраживање на име мање исплаћене минималне зараде пленидбом средстава са рачуна извршног дужника. Решењем Основног суда у Чачку И 707/18 од 08.05.2018. године, прекинут је поступак извршења

из разлога што је извршни дужник ФРА „Алат за спољни навој“ д.о.о. престао да постоји као правно лице и избрисан из Регистра АПР дана 02.03.2018. године услед припајања АД „ФРА“ Чачак. По наставку поступка, закључком од 31.05.2019. године, промењено је средство извршења и одређено извршење пописом, проценом и продајом покретних ствари извршног дужника Фабрика резних алата „ФРА“ а.д. Решењем Основног суда у Чачку Р4 И 7/18 од 01.03.2018. године, усвојен је приговор овде тужиле, као подносиоца, због повреде права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Чачку И 55/18 (нов број) и наложено поступајућем судији да предузме све мере како би се извршни поступак окончао у најкраћем року, који не може бити дужи од 4 месеца. Извршни поступак је и даље у току, а тужилца своје потраживање није ни делимично наплатила.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је, у побијаном делу, преиначио првостепену пресуду у делу за законску затезну камату тако што је одбио тужбени захтев којим је тражено плаћање затезне камате од доспелости сваког појединачног новчаног износа досуђених извршном исправом чија је наплата одређена решењем о извршењу, до дана подношења тужбе. По становишту тог суда, тужена је тек подношењем тужбе позвана на испуњење обавезе накнаде имовинске штете, због чега тужилца нема право на тражену законску затезну камату у смислу члана 277. и 324. Закона о облигационим односима до дана подношења тужбе.

По налажењу Врховног суда, основани су наводи ревидента о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу 3. те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно.

Накнада материјалне штете, по правилима облигационог права, односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету потпуно или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 180. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Републику Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним, односно државним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период, одговара Република Србија, из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава, исплати подносиоцима представке износе који су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова.

Уставни суд је, уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, одлукама којима је усвајао уставну жалбу због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије, због неспровођења решења о извршењу којима је одређена наплата новчаног потраживања из радног односа предузећа са већинским друштвеним капиталом, утврђивао право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа опредељених решењем о извршењу, умањених за евентуално наплаћене износе по том основу.

Стога по становишту ревизијског суда, тужена је у конкретном случају дужна да тужиљи на износе досуђене извршном пресудом Општинског суда у Чачку П1 711/05 од 06.10.2006. године и одређене решењем о извршењу И 6/07 од 08.01.2007. године, исплати законску затезну камату од датума доспелости сваког појединачног потраживања до дана подношења тужбе у овом спору. На тај начин тужиљи ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом из члана 185. Закона о облигационим односима и њено имовно стање биће доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног новчаног потраживања у разумном року.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Тужиљи су досуђени трошкови поступка по ревизији у износу од 18.000,00 динара на име састава ревизије од стране пуномоћника адвоката, према важећој АТ и применом члана 165. став 2. у вези са чл. 153. став 1. и 154. ЗПП, одлучено је као у трећем ставу изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић